

**C. R. Jakobsoni nim Torma Põhikool
Linnutaja hoone/lasteaed/**

ÕPPEKAVA

Torma 2017

SISUKORD

1. Üldsätted	3
2. C.R.Jakobsoni nim Torma Põhikooli Linnutaja hoone /lasteaed/ liik ja eripära	3
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	4
3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	4
3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	4
3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu	5
3.4. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused vanuseti	5
3.5. Lapse eeldatavad tulemused vanuseti	6
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	7
4.1. Päevakava koostamise põhimõtted	7
4.2. Rühmade tegevus- ja päevakavad	8
4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus	8
5. Lapse arengu analüüsimise põhimõtted ja korraldus	8
5.1. Lapse arengu jälgimise kirjapanek	9
6. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	10
6.1. Erivajaduste märkamine	10
6.2. Spetsialisti kaasamine	10
6.3. Hariduslike erivajadustega laste toetamine	10
6.4. Andeka lapse arengu toetamine	11
7. Lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus	11
7.1. Meie arengu eesmärgiks on	12
8. Eesti keele kui teise keele õpe	12
8.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	12
8.2. Õpisisu	12
8.3. Õpikorraldus	12
8.4. Õppe- ja kasvatustöö tulemusena 6 – 7 aastane laps	12
9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	13

1. ÜLDSÄTTED

1.1 C. R. Jakobsoni nim Torma PK Linnutaja hoone /lasteaed/ missioon

C. R. Jakobsoni nim Torma PK Linnutaja hoone /lasteaed/ personali missioon on luua tingimused meie lasteaia kõikide laste mitmekülgeks ning järjepidevaks arenguks kodu ja lasteasutuse koostöös, toetada iga lapse arengut, sõltumata tema võimekusest, ealistest iseärasustest, kodustest tingimustest, füsioloogilistest eeldustest ja tervislikust seisundist.

1.2. C. R. Jakobsoni nim Torma PK Linnutaja hoone /lasteaed/ visioon

Oleme usaldusväärsed ja professionaalsed partnerid vanematele nende laste arenguks vajalike tingimuste loomisel. Meid hindavad kõrgelt vanemad, kogukond, üldsus.

1.3. C. R. Jakobsoni nim Torma PK Linnutaja hoone/ lasteaed/ väärtused:

- 1) Oleme usaldusväärsed. Tahame olla lastehoius ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas parimad asjatundjad, teeme oma tööd pühendumuse ning vastutustundega;
- 2) Toetume pedagoogilises tegevuses nüüdisaegsetele ja teoreetiliselt põhjendatud lähenemisviisidele, olles valmis enda valikuid ja otsuseid argumenteeritult põhjendama;
- 3) Oleme ausad iseenda ja teiste vastu ning tahame olla kõikidele partneritele positiivseks eeskujuks. Meie tegevus on arusaadav nii kolleegidele, partneritele kui ka avalikkusele;
- 4) Oleme koostööle avatud partnerid. Tahame olla usaldusväärsed, õiglasel ja koostööle avatud partnerid, kuna parimad tulemused tekivad koostöös. Austame ja arvestame oma partnereid ning nende seisukohti;
- 5) Oleme loovad. Õpime igast kogemusest ning arendame loovust iseendas, et luua uudseid lahendusi. Hindame neid, kes otsivad uusi ideid. Oleme avatud uuendustele ning mõistame muutusi haridussüsteemis ja ühiskonnas, oskame otsuste tegemisel nendega arvestada;
- 6) Oleme ratsionaalsed. Otsime varasemast tõhusamaid lahendusi, mis tagaksid eesmärgi saavutamise võimalikult säästval viisil. Meie tegutsemine ja otsused peavad olema sellised, mis inimeste kaasamisel, ajaressursi ja materiaalsete vahendite kasutamisel järgivad kokkuvõetavuse põhimõtet.

1.4. C. R. Jakobsoni nim Torma PK Linnutaja hoone/ lasteaed/ õppekavas esitatakse:

- 1) lasteasutuse liik ja eripära;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbiviimisel vanuseti.;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;
- 4) lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ning korraldus;
- 5) erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- 6) lapsevanemaga koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- 7) õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. C. R. JAKOBSONI NIM TORMA PK LINNUTAJA HOONE/ LASTEAED/ LIIK JA ERIPÄRA

2.1. C. R. Jakobsoni Torma PK Linnutaja hoone/ lasteaed / (edaspidi Lasteaed) on koolieelne lasteasutus asukohaga Lasteaia 3, Torma, 48502 Jõgeva maakond, mis laste vanust ja õiguslikku seisundit arvestades on liigilt munitsipaalasteaed.

- 2.2. Põhikool/lasteaed/on Torma Vallavalitsuse hallatav asutus.
- 2.3. Põhikool/Lasteaed/ juhindub oma tegevuses koolieelse lasteasutuse seadusest, kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, teistest õigusaktidest ning põhikooli põhimäärusest.
- 2.4. Põhikool/lasteaed/ on avatud ja lapsekeskne, toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arenemist. Siin arvestatakse lapse ealiste, sooliste ja individuaalsete iseärasustega ning luuakse tingimused lapse igakülgselt arenguks.
- 2.5. Põhikool/lasteaial/ on oma eelarve, mille kinnitab Torma Vallavolikogu.
- 2.6. Põhikool/lasteaial on Torma valla vapi kujutisega ja oma nimetusega pitsat ning sümboolika.
- 2.7. Põhikool/lasteaia toimub õppe- ja kasvatustöö eesti keeles.
- 2.8. C. R. Jakobsoni Torma PK Linnutaja hoone/ lasteaed/ eripäraks võib lugeda soodsat kasvukeskkonda, mis pakub erinevaid võimalusi ümbritseva eluga tutvumiseks. Põhikoolis/lasteaia on elusloodusnurk, kus on oma elukoha leidnud nümfkakaduud ja kolm akvaariumit erinevate kaladega.
- 2.9. Õueala tähelepanuväärseimaks osaks on lasteaialõpetajate park, mille rajamine algas 1995. aastal. Alates sellest ajast on iga lend lasteaialõpetajaid istutanud oma puu. Kasvamas on kask, pihlakas, toomingas, punane täidisõieline viirpuu, tamm, paradiisiõunapuu "Dolgo", pärn, punane sarapuu, lehis, alpi kuldvihm, ginnala vaher, harilik hobukastan, korea nulg, punane tamm, püramiid harilik pihlakas jt puud. Olulisel kohal on õuesõppe meetodika kasutamine. Laps õpib looduses ja loodusest, kus toimub uurimisele baseeruv õpe, mis põhineb laste huvitatusel, õpi- ja uudishimul. Ümbritsevat vaadeldakse aastaringelt rühmade looduse õpperadasid läbides. Põhikool /lasteaia/ õuealal algavad õpperajad jätkuvad Torma aleviku piires valitud taimede juures, Torma mõisa pargis – ikka lähemalt kaugemale. Tegevus lähtub laste vajadustest ja eeldustest ning õppe- ja kasvatustöö toimub koduloolisel üldõppel. Kõike seda iseloomustavad mitmekesised õppetegevused ja ühisüritused ning järjepidevad traditsioonid. Põhikool/lasteaia pedagoogid on innovaatilised ning huvitatud pidevast enesetäiendamisest.
- 2.10. Põhikool/lasteaed on koht, kuhu lapsed tahavad tulla ja neil on siin hea olla. Meie märksõnadeks on mäng, koostöö ja turvalisus.
- 2.11. Avatud on üks sõimerühm, kolm lasteaiaühikut ja üks osaaajaline sõimerühm ühel päeval nädalas.
- 2.11.1. 1. rühm Titela
- 2.11.2. 2. rühm Rõõmurullid
- 2.11.3. 3. rühm Midripere
- 2.11.4. 5. rühm Nipitirid
- 2.11.5. 6. rühm Naerumummud

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Eesmärk on lapse mitmekülgse ja järjepideva arengu toetamine kodu ja lasteasutuse koostöös.

Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist-, vaimset-, sotsiaalset- ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel:

- 3.1.1. terviklik ja positiivne minapilt ümbritseva keskkonna mõistmine;
- 3.1.2. eetiline käitumine;
- 3.1.3. esmased tööharjumused;
- 3.1.4. kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest;
- 3.1.5.** arenevad mängu-, tunnetus- ja õpioskused; sotsiaalsed- ja enesekohased oskused.

3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

- 3.2.1. lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 3.2.2. lapsekeskse metoodika rakendamine/ Hea Alguse lasteaedade programmi elementide rakendamine;
- 3.2.3. lapse tervise hoidmine ja tugevdamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 3.2.4. mängu kaudu õppimine;
- 3.2.5. humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- 3.2.6. lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- 3.2.7. lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 3.2.8. kodu ja lasteasutuse koostöö;
- 3.2.9. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel arvestab õpetaja erinevate valdkondade eesmärkide lõimimist ühte õppe- ja kasvatustegevusse, kuid jälgib siiski, et igal nädalal käsitletak kõiki õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus kavandatakse õpetajate poolt aasta ja nädalate kaupa.

Lasteaias algab õppe- ja kasvatustöö planeerimine nädalateemade kaupa alates septembri teisest nädalast. Esimesel nädalal planeeritakse laste kohanemist toetavate mängude ja tegevustega ning toimub laste arengu jälgimine. Ajavahemikul 01. september – 01. oktoober on 2. sõimerühmal Rõõmurullid sisseelamis- ja laste arengu uurimise periood. Põhirõhk on suunatud mängule ning selle kaudu laste tundmaõppimisele.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldus võimaldab lasteaiaõpetajal töötada lapsega individuaalselt. Individuaalses töös arvestatakse lapse iseloomu, võimeid, oskusi, kodust olukorda ja arengupotentsiaali.

Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias toimub rühma päevakava alusel, mis määrab lapse eale vastava päevarütmi, une- ja ärkveloleku aja, kus vahelduvad igapäevatoimingud (mäng, loominguline tegevus, liikumine jm) ning lasteaiaõpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevus.

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbrisevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

3.4 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad

- 3.4.1. mina ja keskkond;
- 3.4.2. keel ja kõne;
- 3.4.3. matemaatika;
- 3.4.4. kunst;
- 3.4.5. muusika;
- 3.4.6. liikumine

Lähtuvalt sellest kasutatakse õppe- ja kasvatustöö eesmärkide ellurakendamiseks erinevaid tööviise:

- 1) vaatlemine ja uurimine, katsetamine (küllalt aega ümbritseva avastamiseks);
- 2) kuulamine ja kõnelemine;
- 3) vestlemine ja jutustamine;
- 4) õppekäigud ja õppemängud;
- 5) iseseisvad tööd, rühmatööd, lavastusmängud, töö tegevuskeskustes, individuaalne töö loodusnurgas jne.;
- 6) kokandus, puutöö, vee- ja liivamäng;
- 7) käsitöö.

Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel on aluseks lasteaia õppe- ja tegevuskava mille põhjal koostatakse oma rühma õppeaasta tegevuskava. Tegevuskavast lähtuvalt toimub planeerimine nädalate kaupa. Nädalaid seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Rühma õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine on paindlik ja võimaldab vajadusel teha muudatusi. Nädalaplaan sisaldab: tegevuse eesmärki, eri valdkondade sisu ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajaminevaid vahendeid. Nädalaplaan ja tegevuskava on kättesaadav peredele ja teistele rühma tööst huvitatud isikutele. Kellaajaliselt on määratletud liikumistegevused ja muusikategevused. Õppimine toimub mängu kaudu erinevates tegevustes või tegevuskeskustes (ehituskeskus, vee- või liivakeskus, kokandus- või teaduskeskus jne.) täiskasvanu juhendamisel väikestes gruppides või kogu rühmaga. Lasteaia õppeaasta üldeesmärgid ja temaatika valitakse ning kinnitatakse pedagoogilises nõukogus. Lasteaia muusika- ja liikumistegevuste kellaajaline plaan koostatakse iga õppeaasta alguses õppealajuhataja poolt ja arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus. Kellaajaline plaan on paindlik ja vajadusel võimaldab teha muutusi. Rühmade meeskonnad koostavad iga õppeaasta alguseks kokkulepitud struktuuri alusel rühma õppeaasta tegevuskava. Rühma õppeaasta tegevuskava kooskõlastatakse õppealajuhatajaga. Rühma tegevuskava tutvustatakse ja arutatakse läbi lastevanematega sügisestel lastevanemate koosolekutel ning kevadel antakse tegevuskava täitmisest tagasisidet. Rühmade õppekavad on paindlikud s.o. õpetajad võivad muuta planeeritud tegevusi, teemasid, üritusi jne. vastavalt vajadusele ja ühiskonnast ning keskkonnast tingitud muutustele. Muutused kajastatakse õppe- ja kasvatustegevuse päevikus ja õppeaasta analüüsi kokkuvõttes.

3.5. Lapse eeldatavad tulemused vanuseti

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

1) Mänguoskused

Mäng on eelkoolialise lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustöö tulemusel 6 – 7 aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

2) Tunnetus ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad

tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustöö tulemusel 6 – 7 aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uues olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

3) Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskust teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavad ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustöö tulemusel 6 – 7 aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel⁹⁾
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

4) Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustöö tulemusel 6 – 7 aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;algatab mängu ja tegevusi;
- 4) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 5) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 6) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 7) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Haridus- ja teadusministeerium on välja andnud Torma Vallavalitsuse hallatavale koolile Carl Robert Jakobsoni nimeline Torma Põhikool õppe korraldamiseks koolieelses lasteasutuses ning põhikooli I – III kooliastmes ministri 21.07.2016. a. käskkirja nr 204 alusel ning talle laienevad Eesti Vabariigi õigusaktidest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus.

Põhikoolis/lasteaias/ toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles. Õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on põhikooli/lasteaia/ õppekava, mis vastab koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale.

4.1. Päevakava koostamise põhimõtted

Lasteasutuse direktor kinnitab käskkirjaga päevakava, lähtudes lasteasutuse õppekavast, arvestades tervisekaitseõuded koolieelses lasteasutuses, lasteasutuse lahtioleku aega, laste ealisi ja individuaalseid arenguvajadusi. Pedagoog jälgib päevakava koostamisel, et lastel oleks piisavalt aega ja võimalusi aktiivseteks ja vaikseteks tegevusteks ning et õppe- ja kasvatustegevused, igapäevatoimingud ja vabategevused vahelduks sujuvalt ja moodustaks laste jaoks tasakaalustatud terviku.

Päevasündmuste oluliseks osaks on kindlal kellaajal olevad toidukorrad, mille vahe päeval ei ületa 3,5–4 tundi. Lasteaiatoit on eakohane, ohutu, tervislik ja mitmekesine. Söömise tähendus pole vaid kõhu täitmine, see on õigete toitumisharjumiste ja kenade lauakommete õpetamine ning õppimine.

Päevakava kohaselt võimaldatakse ühe kuni kolme aasta vanusele lapsele vähemalt üks kord päevane uneaeg. Vanematele lastele peab olema tagatud päevas vähemalt üks tund puhkeagega valikuvõimalusega une ja muu vaigse tegevuse vahel. Last ei sunnita magama. Lastele, kes ei maga või kes vajavad lühemat puhkeagega, leitakse rahulik tegevus, mis ei häiri teisi lapsi ega koorma nende endi närvisüsteemi. Erivajadustega lapsele võimaldatakse uneaeg lapse tervisest ja arengulisest eripärast lähtudes.

Lapsed viibivad iga päev sõltuvalt ilmastikust vähemalt 1 kuni 2 korda õues. Päevakavas nähakse ette laste lasteasutusse toomise ja kojuviimise aeg, arvestades õppe- ja kasvatustegevuse korraldust ja hoolekogu soovitusi. Lapse lasteasutusse toimine ja kojuviimine ei tohi üldjuhul segada une- ja söögiaega ning planeeritud õppe- ja kasvatustegevust.

4.2. Rühmade tegevus- ja päevakavad

Rühmade õpetajad koostavad igaks õppeaastaks lasteaiapäevakava ja tegevuskava alusel oma rühma tegevuskava.

Rühmade tegevus- ja päevakavad korrigeeritakse iga õppeaasta alguses vastavalt rühma laste vanusele ja lasteaiapäevakavale õppealajuhataja poolt.

Iga päev sisaldab lõimitud õppetegevust, mis koosneb erinevatest osadest:

- 1) kuulamine ja kõnelemine (lastekirjandus, õppemäng, lavastus, jutustamine jm);
- 2) vaatlemine ja uurimine (vaatlus, õppekäik, katse; ainekirjanduse uurimine);
- 3) võrdlemine ja arvutamine (matemaatika);
- 4) lugemine ja kirjutamine ning selle eeltöö;
- 5) kunstiline tegevus (voolimine, joonistamine, maalimine, kleepimine, meisterdamine);
- 6) muusika- ja liikumistegevused toimuvad kahel (2) päeval nädalas ja need on kellajaliselt planeeritud õppealajuhataja koostatud graafiku alusel.

4.3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus

Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini.

Aktiivne õppeperiood toimub 1. septembrist 31. maini. Suvekuudel juunis, juulis, augustis toimub õpitu kordamine ja kinnistamine. Pearõhk on mängulisel ja laste liikumisaktiivsust toetaval õuetegevusel.

5. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

(täiendatud ja heaks kiidetud pedagoogilises nõukogus 01.11.2013)

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga. Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise üldeesmärk on

koguda informatsiooni, mida saab jagada teiste pedagoogidega (muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, õppealajuhataja, logopeed) ja vanematega ning kasutada tegevuste planeerimisel, arvestades laste individuaalseid vajadusi ja eripära. Lapse arengu analüüsimisel lähtutakse lapse enda individuaalsest arengust ja alushariduse raamõppekavas toodud lapse arengu eeldatavatest tulemustest. Vaatlusandmestik on kasutatav ja mõistetav nii pedagoogidele kui ka lapsevanemale. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes. 6. - 7 aastaste laste paremaks arengu hindamiseks viiakse läbi erinevaid koolivalmiduseteste. Lapse ettevalmistamine kooliks algab juba enne lasteaeda tulekut ja jätkub ühtse järjepideva protsessina kuni lapse kooli minekuni. Tihedat koostööd tehakse lapsevanematega, kes vastutavad lapse arengu eest ning lasteaed toetab neid.

Selle täitmisel osalevad mõlemad rühmaõpetajad ja muusika- ning liikumisõpetaja. Vastavalt pedagoogilise nõukogu otsusele nr 2 (30.08.2013), kasutatakse koolieelse rühma arenguvestluste läbiviimisel koolivalmiduskaardi kokkuvõtteid. Koolivalmiduskaart antakse lapsevanemale lapse lasteaia lõpetamisel kaasa, mille ta viib kooli. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust. Vaatlused, mille keskpunktis on lapsed kui ka ümbruskond, taotleavad järgmisi eesmärke:

- 1) olla kursis lapse arenguga;
- 2) saada teada, kuidas tegutsevad lapsed rühmana ja kuidas nad rühmas üksteisega suhtlevad;
- 3) hinnata, kas ja kuidas õpetajate tegevus ning ümbrus vastavad laste vajadustele.

5.1. Lapse arengu jälgimise kirjapanek:

Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp. Arengumapp on individuaalse vestluse aluseks lapsevanemaga.

Lapse arengumapp on individuaalne, lähtub lapsest ja sisaldab:

- 1) lapse loomingu;
- 2) õpetaja poolt üles kirjutatud intervjuusid lapsega;
- 3) õpetaja tähelepanekuid lapse tegevuste kohta (lemmiktegevused, mis ei meeldi jm);
- 4) lapse mängu kirjeldusi, rollide jm taolise ülevaateid;
- 5) lapse huvitavaid ütlemisi, arvamusi ja sõnalist loomingu;
- 6) lastevanemate küsitluslehti lapse kohta;
- 7) õpetajate poolt täidetud lapse arengu vaatluslehti.

Vaatluslehtede täitmisel tuleb kinni pidada järgnevast:

- 1) oluline on turvaline õhkkond ja hea kontakt lapsega;
- 2) ülesandeid võib lahendada ka rühmas;
- 3) kui laps ülesandeid lahendab, tuleb kõikide variantide puhul anda lapsele positiivne tagasiside.

Lapse arengu vaatluslehele tehakse sissekandeid 2 korda aastas:

- 1) sügisel 30. novembriks rühma kõikide laste kohta.

Selle etapi tulemusena saavad pedagoogid teada lapse need arenguvaldkonnad, mis vajavad aasta jooksul rohkem tähelepanu; mida arvestada tegevuste planeerimisel; keda tuleks erispetsialistide juurde konsultatsioonile saata; kuidas probleemide ilmnemise korral lapse arengut suunata ja toetada).

- 2) kevadel 30. märtsiks rühma kõikide laste kohta.

Selle etapi tulemusena saavad pedagoogid teada lapse arengu edenemise õppeaasta jooksul. Õppeaasta lõppedes kirjutab pedagoog lapse vaatluslehele omapoolse kommentaari lapse arengu kohta.

Rühmades toimub tagasiside andmine lapsevanematele individuaalselt: hiljemalt aprilli viimaseks kuupäevaks on antud tagasiside kõikide laste vanematele. Vesteldakse lapse arengu hetkeseisust ja planeeritakse koostöö lapse arendamiseks.

Lapsevanem tutvub lapse arengumapiga. Lapsevanemal on võimalik ja õigus avaldada oma arvamust lapse arengumapi kohta suuliselt või kirjalikult.

Arengumapp käib lapsega kaasas kogu koolieelse perioodi. Lasteaiast lahkumisel saab laps oma arengumapi kaasa.

Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguestluse, mis:

- 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- 2) selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

Lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

6. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Erivajadustega on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Keha-, kõne-, meele- või vaimupuuetega ning eriabi või erihooldust vajavatele lastele (edaspidi erivajadustega lapsed) loob Torma Vallavalitsus võimalused arenemiseks ja kasvamiseks elukohajärgses lasteasutuses.

6.1. Erivajaduste märkamine

Lapsevanem on kohustatud informeerima lasteasutuse direktorit kirjalikult lapse terviseseisundist tulenevatest eritingimustest, mille alusel personal kohandab võimaluse korral päevakava, kasvukeskkonda ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldust;

- 1) varajane märkamine ja sekkumine lasteaias algab lapse arengu jälgimisest ja hindamisest (last jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes);
- 2) erivajaduste märkamine on meeskonnatöö, mille käigus analüüsivad rühmaõpetajad lapse üldist arengutaset, sotsiaalseid ja õpioskusi, muusikaõpetaja loovust ja muusikalisi võimeid, liikumisõpetaja kehalisi võimeid ja oskusi, logopeed kõnet, õpetaja ja õpetaja abi eneseteenindusoskusi;
- 3) iga õppeaasta algul selgitab logopeed välja lapsed, kes vajavad kõne arengu toetamist ja/või logopeedilist abi, fikseerib lapse kõne arengutaseme ja saab ülevaate konkreetse lapse kõne arengu profiilist.
- 4) märgates lapse erivajadusi fikseerivad õpetajad selle kirjalikult ja teavitavad sellest lapsevanemaid perevestlusel/ arenguestlusel;

6.2. Spetsialisti kaasamine

Rühmaõpetajad teevad erivajadustega lapse arengu toetamisel aktiivselt koostööd vajalike erialaspetsialistidega ja lasteaia juhtkonnaga. Vajadusel soovib pedagoog perele erialaspetsialisti väljastpoolt lasteaeda.

6.3. Hariduslike erivajadustega laste toetamine

Torma Vallavalitsus on lasteasutuse direktori ettepanekul moodustanud lasteasutuses vastavalt vajadusele sobitusrühma, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed koos teiste lastega:

- 1) erivajadustega laps võetakse sobitusrühma vastu vanema kirjaliku avalduse alusel ning nõustamiskomisjoni soovitusel;
- 2) võimaluse korral lähtub lasteasutus erivajadusega lapse arendamiseks vajalike tingimuste rakendamisel sobitusrühmas nõustamiskomisjoni soovitustest;
- 3) sobitusrühma võetakse vastu keha-, kõne-, meele-, intellektipuudega, raske somaatilise haigusega, psüühika- ja autismispektri häirega lapsi;
- 4) liitpuude korral suunatakse laps tema arengut enim soodustavasse sobitus- või erirühma;
- 5) lapse vastuvõtmine sobitusrühma toimub vastavalt vallavalitsuse poolt kehtestatud laste lasteasutusse vastuvõtu ja väljaarvamise korrale;
- 6) vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi, õppealajuhataja jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava;
- 7) vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

6.4. Andeka lapse arengu toetamine

Andekad on need lapsed, kes väljapaistvate võimete tõttu suudavad saavutada kõrgeid tulemusi. Need lapsed vajavad selleks, et realiseerida oma potentsiaali iseenda ja ühiskonna heaks, diferentseeritud kasvatusprogramme ja/või kohtlemist, mida ei suuda neile pakkuda traditsioonilised haridusprogrammid. Kõrgeteks tulemusteks võimeliste laste hulka kuuluvad need, kes on demonstreerinud mõnda järgnevalt loetletud võimetest kas eraldi või kombineeritult:

- 1) üldist intellektuaalset võimekust;
- 2) spetsiifilist akadeemilist võimekust;
- 3) kreatiivset ehk loomingulist mõtlemist;
- 4) liidrivõimeid;
- 5) võimekust tegelda kujutava või näitekunstiga;
- 6) psühhomotoorset võimekust.

Kui lastele ei anta võimalusi ennast arendada ja esineda vastavalt võimetele, kaotavad nad motivatsiooni ja huvi. Andekate laste võimete tase, erivõimed, iseloomujooned ja probleemid on väga erinevad. Just seetõttu vajavad andekad lapsed eriti individuaalset lähenemist. Andekad lapsed on ühiskonnale rikkuseks. Eelkooliiga on põhjust kriitiline periood, sest selles eas lapse arengutempo on kiire. Seega kerkib just eelkoolieas probleem, kuidas lapse individuaalseid võimeid märgata, neid identifitseerida ning andeid arendada. Andekad lapsed vajavad lisaks tavapärastele tegevustele ka täiendavaid, individuaalseid tegevusi.

Andekate ja huviliste laste jaoks töötab lasteaias muusikaring, periooditi ka kunstiring, kus tegeldakse laste erivõimete toetamisega.

Vanemate soovil ja rahastamisel käivad lapsed muusikakooli eelklassis, kunstikoolis, sporditreeningutel ning peotantsuringis.

Lasteaed otsib võimalusi laste osalemiseks näitustel, võistlustel, konkurssidel ja avalikel üritustel, tehes sellisuunalist koostööd lapsevanematega.

Andekad lapsed teevad täpselt samu toiminguid, aga liiguvad edasi järgmise taseme juurde kiiremini kui tavalised lapsed.

Vanema soovil teeb lasteaed koostööd maakonna nõustamiskomisjoniga alla seitsmeaastase isiku kooli vastuvõtmiseks.

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse õppealajuhataja.

Hoolekogu jälgib, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele ning teeb sellesuunalist koostööd lasteasutuse personaliga.

7. LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Väikeste laste füüsiline ja emotsionaalne heaolu ning arenguvõimalused sõltuvad nende peredest. Füüsilise heaolu tagavad toit, peavari, riided ja tervise eest hoolitsemine, emotsionaalse heaolu tagavad armastus, julgustus ja järjekindlad leebed meeldetuletused, mis on õige ja mis on vale. Arengu tagab suhtlemine, võimalus roomata, kõndida, joosta, ronida ja mängida ning uute kogemuste saamine.

C. R. Jakobsoni nimeline Torma põhikool Linnutaja hoone/lasteaed/ on avatud ja lapsekeskne, soodustades lapse kasvamist ja arenemist. Siin arvestatakse lapse ealiste ja individuaalsete iseärasustega ning luuakse tingimused lapse igakülgeks arenguks.

7.1. Meie arengu eesmärgiks on:

- 1) avatus ja toetus perekonnale, olla lapsevanemale abiks;
- 2) tagada laste turvalisus, õigete elu väärtushinnangute andmine (hea, halb, sõbralik, üksteist austav);
- 3) suhtlemis- ja esinemisjulguse arendamine, kodupaiga kultuuritraditsioonide edasikandmine;
- 4) tagada lapse viibimine võimalikult palju värskes õhus, hoida ja tugevdada lapse tervist.

Peredega suhtlemiseks kasutatakse erinevaid viise. Hommikul, kui lapsed lasteaeda tuuakse ja õhtul, kui lastele järele tullakse, suhtlevad õpetajad vanematega, kirjeldades päevaseid tegemisi, rääkides peredele kordaminekutest, tuletatakse meelde kohtumisi, sündmusi, ühiseid ettevõtmisi. Teretulnud on vanemad osalema rühmas tegevustes. Kuna osa meie lastest sõidab lasteaeda eri piirkondadest bussiga, siis vanemad ei käi sageli lasteaias. Ka nende vanematega teevad õpetajad koostööd, helistades telefoniga, saates koju teatisi, kirjakesi ja e-maile.

Igas rühmas on seatud üles teadetetahvlid infoga. Infomaterjale uuendatakse pidevalt. Lapsevanemale on stendile välja pandud nädala menüü, nädala teema, eesmärgid selle saavutamiseks. Sealt leiab lapsevanem ka tänu tehtud koostöö eest. Toimuvad ühisüritused, kuhu kaasatakse ka vanemaid. Üks kord aasta jooksul toimuvad arenguvestlused vanemaga.

Lasteaias oleme pakkunud koostöövormina ka ajakirjade ja raamatute, sealhulgas pedagoogilise kirjanduse laenutamise.

Lasteaias korraldatakse lastevanemate koosolekuid, sagedamini vestlusringe rühmades.

8. EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPE

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.

Mitte-eesti kodukeelega lapsed omandavad eesti keele kas:

- 1) lõimitud tegevuste kaudu, millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe;
- 2) täieliku keelekümbeluse metoodikat rakendades.

Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.

Erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne

arenduskava.

8.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

Laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsatest väljenditest.

8.2. Õpisisu:

- 1) kuulamine ja kõnelemine;
- 2) eesti kultuuri tutvustamine.

8.3. Õpikorraldus:

- 1) eesti keele kuulamine tegevuse käigus;
- 2) kasutatakse erinevaid meeli ja tegevus näitlikustatakse;
- 3) suunatakse keelt kasutama igapäevategevustes ning suheldes;
- 4) loetakse ette lihtsaid pildiraamatuid ja vaadatakse pilte;
- 5) pedagoog kasutab õiget kõne mudelit.

8.4. Õppe- ja kasvatustöö tulemusena 6-7 aastane laps:

- 1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- 2) tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid, kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru korraldustest ja toimib selle järgi;
- 4) saab aru lihtsamatest küsimustest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- 6) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid ja tuntud inimesi.

9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Põhikool/lasteaia õppekava arendavad lasteasutuse pedagoogid, kaasates vanemaid. Lasteasutuse õppekava muudatused kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Lasteaia õppekava uuendamine ja täiendamine toimub üks kord aastas augustikuus.

LAPSE ARENGU HINDAMINE – LASTEAIA PERIOOD

Lapse nimi:
Sünniaeg:
Tabeli täitmise aeg:

Sotsiaalne areng

Lapse vanus	Arengu näitajad	Sügis	Kevad	märkused
Kuni 3 a.	Mõistab selgelt väljendatud keeldu „ei tohi!”, „ära tee!” jne			
	Teab oma eesnime ja elementaarseid viisakusreegleid			
	Loob õpetajaga kiindumussuhte, tuleb toime kurbusega			
	Enesekindlus on kõikuv, vajab turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid			
	Tervitav meeldetuletusel, tänab, palub			
	Sööb, joob ja riietub lahti valdavalt ise			
	On huvitatud ühistegevusest, mängib kaasa ühismänge			
	Täidab kahe (2-)osalise korralduse			
	Leiab endale tegevuse, mängu			
3 – 4 a.	Saab hakkama eneseteenindamisega			
	Riietub üldjuhul ise; avab ja kinnitab lukud, nõöbid, krõpsud			
	Ootab oma järjekorda (8 – 9) lapse hulgas			

	Koristab pärast mängu lõpetamist enda järel asjad			
	Vestleb täiskasvanuga, on uudishimulik, esitab küsimusi			
	Küsib vajadusel täiskasvanult või kaaslaselt abi			
	Kasutab õigesti viisakusväljendeid tere, tänan, palun			
	Väljendab viha sõnades, mitte tegude			
	Jagab mängus asju kaaslasega ning lubab neid teistele			
	Tuleb iseseisvalt toime WC-s			
	Laulab, mängib, tantsib muusika saatel			
	Hoiab oma asju, paneb need korralikult kohale			
	Teab oma eesnime, koduste nimesid, oma sugu			
	Abistab ja lohutab mängukaaslast			
4 – 5 a.	Identifitseerib end omasoolise vanemaga			
	Räägib vajadusel oma tunnetest(rõõm, viha, mure)			
	Teab oma ees- ja perekonnanime, koduste nimesid, oma sugu			
	Kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevustega			
	Matkib mängus vanemate või teiste täiskasvanute rolle			
	Tegutseb sihipäraselt joonistamisel, klotsidega konstrueerimisel			
	Korrigeerib oma käitumist, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib			
5 – 6 a.	Oskab tegutseda täiskasvanu suulise juhendi järgi			
	Osaleb rühma reeglite kujundamisel, aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi			
	Oskab avalikus kohas sobivalt käituda,			

	teeb vahet hea ja halva käitumise vahel			
	Naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegemist			
	Väärtustab oma saavutusi, vajab täiskasvanu tunnustust ja tähelepanu, on tundlik teiste hinnangute suhtes			
6. - 7 a.	Järgib rühma reegleid ning arvestab rühma vajadusi, mõistab korraldust grupile			
	Järgib mängudes ja tegevuses reegleid, täidab tööülesandeid			
	Oskab teistega arvestada ja teha koostööd, suhtub sallivalt kriitikasse			
	Selgitab oma seisukohti			
	Oskab erinevates kohtades ja olukordades sobivalt käituda ning muudab käitumist vastavalt tagasisidele			
	Teab, mis on tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda			
	Tahab ja julgeb suhelda, oskab teistega arvestada ja teha koostööd			
	Suhtub õppimisse positiivselt- tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada			
	Täidab mängudes erinevaid rolle, algatab mängu ja tegevusi			
	Rakendab mängus loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast			
	Kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt			

Füüsiline areng

Kuni 3 a.	Keerab lahti või kinni			
	Sorteerib objekte(asju) kuju ja värvi järgi			
	Võtab lahti ja paneb kinni komplekteeritavaid mänguasju			
	Asetab klotse üksteise otsa			
	Oskab rütmis plaksutada			
	Hoiab õigesti lusikat, pintslit			

	Teeb täiskasvanu abiga kukerpalli			
	Kõnnib abiga trepist üles ja alla			
	Hüppab koosjalgedega			
	Suudab varvastel seista ja käia			
	Suudab kõndida piiritletud alal			
	Liigub vabalt, valitseb edaspidi ja tagurpidi liikudes oma keha			
	Püüab palli 1,5 m kauguselt, kui täiskasvanu viskab			
	Viskab täiskasvanule palli			
	Vahetab jooksul suunda, orienteerub ruumis			
3 – 4 a.	Püsib värvides joone sees			
	Voolib kujukesi			
	Joonistab lihtsaid äratuntavaid asju			
	Kasutab kontrollitult kääre			
	Hüppab ühel jalal			
	Viskab, püüab ja lööb palli			
	Liigutab käsi ja jalgu rütmis			
	Joonistab näidise järgi ruudu, kolmnurga, ringi			
	Joonistab puuduvad kehaosad			
4 – 5 a.	Suudab pöidlaga kõiki sama käe sõrmi puudutada			
	Oskab kääridega ettejoonistatud ringi või muu lihtsama kujundi välja lõigata			
	Teeb ette kukerpalli			
	Teeb endale ise kiigul hoogu			
	Püüab ja pörgatab palli			
	Suudab varvastel ja kandadel seista ja käia 10 sammu			
	Kõnnib pingil või poomil iseseisvalt			
	Hüppab üle madala nõõri			
	Sõidab rattaga, tõukerattaga			
5 – 6 a.	Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised			
	Sooritab painduvust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi			

	Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvates tegevustes domineerivat kätt			
	Kasutab liikumisel erinevaid vahendeid			
	Säilitab tasakaalupaigal olles ja liikumisel			
6 – 7 a.	Hoiab rütmi laulmisel ja liikumisel			
	Kasutab lihtsamaid tantsusamme tantsides üksi, paarilisega, rühmas			
	Mängib sportlike elementidega erinevaid mängu			
	Kontrollib oma kehaasendit nii kõndimisel, seismisel kui ka istumisel			
	Kasutab voolimisel erinevaid võtteid			

Vaimne ehk kognitiivne areng

Kuni 3 a.	Paigutab täiskasvanu juhendamisel esemeid ümber			
	Paneb kokku piltmosaiiki, puslesid			
	Klassifitseerib objekte(asju) suuruse järgi			
	Annab vajaliku hulga esemeid			
	Jälgib jutustust või laulumängu vähemalt 10 minutit			
	Vastab lihtsamatele küsimustele kirjanduspala põhjal			
	Tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastu(mis see on?)			
	Suudab nimetada esemeid ja nähtusi ruumis või pildil			
	Eristab ja nimetab põhivärve			
	Joonistab järgi vertikaalse, horisontaalse joone ja ringi			
	Oskab laulda mõnda laulu			
	Kasutab nimisõnade kõrval ka tegu- ja omadussõnu			
	Kuulab ja mõistab kõnet			
3 – 4 a.	Oskab läbielatu põhjal jutustada			
	Näitleb koos teistega ettelõetud jutukese põhjal			
	Leiab samasuguse eseme vormi ja värvi			

	alusel			
	Järjestab esemeid pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi			
	Oskab loendada esemeid 10 piires			
	Kasutab nimisõnade kõrval tegu-, ase-, omadus- ja arvsõnu			
	Kasutab kõnes liitlauseid			
	Jälgib jutustust või laulumängu vähemalt 15 minutit			
4 – 5 a.	Suudab pöidlaga kõiki sama käe sõrmi puudutada			
	Oskab kääridega ettejoonistatud ringi vm lihtsama kujundi välja lõigata			
	Teeb ette kukerpalli			
	Teeb endale ise kiigul hoogu			
	Püüab ja põrgatab palli			
	Suudab varvastel ja kandadel seista ja käia 10 sammu			
	Kõnnib pingil või poomil iseseisvalt			
	Hüppab üle madala nõöri			
5 – 6 a.	Teab ja nimetab paremat ja vasakut poolt			
	Mõistatab mõistatusi			
	Mõistab selgemaid põhjus-tagajärg suhteid			
	Oskab kasutada ajamõisteid(täna, homme, eile, õhtu,hommik, öö)			
6 – 7 a.	Tuleb toime nii eakaaslase kui täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga			
K	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida			
E	Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda			
E	Jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid			
L	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid			
ja	Kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördeforme ainsuses ja mitmuses			

K	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada			
Õ	Räägib sellest, mida hakkab tegema, kirjeldab sündmust enda ja teiste positsioonilt			
N	Hääldeb oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid			
E	Tunneb tähti ja veerib kokku lühemaid sõnu, tunneb kirja pildis ära mõned sõnad			
	Kirjutab joonistähtedega 1 – 2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega			
	Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule			
M	Määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi			
A	Võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt(ühepalju)			
T	Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1 – 12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada			
E	Liidab ja lahutab 5 piires ja tunneb märke +, -, =			
M	Koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesti			
A	Järjestab kuini 5 eset suuruse järgi(pikkus, laius, kõrgus jm)			
A	Rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi			
T	Kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil			
I	Oskab öelda kellaega täistundides			
K	Nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva			
A	Teab enda kodust aadressi (tänav – ja maja number, korterinumbr)			
	Teab ema või isa mobiiltelefoni numbrit			
	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöörr vm)			

	Eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (eurod, eurosendid, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ja kus neid kasutatakse			
	Leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid			
K	Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detailil, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil			
U	Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid			
N	Kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid			
S	Kujutab inimesi nende iseloomulike tunnuste kaudu			
T	Keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö			
	Loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest			
	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks			
	Kirjeldan kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu			
	Segab värve segamisel või töö peal			
	Loob tehniliselt ja teostuse poolest lihtsaid meisterdusi(nt sõidukid, nukke, ka näpunukke)			
	Hoiab oma töökoha korras, kirjutab tööle oma nime			

Päevakava

sõimerühma lastele

07.30 – 08.30	laste lasteasutusse toomine, laste mäng, vabategevused, igapäevatoimingud
08.30 – 09.00	hommikusöök
09.00 – 12.15	pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused, laste mäng, vabategevused, igapäevatoimingud, õues viibimine
12.15 – 12.45	lõunasöök
12.45 – 14.30	igapäevatoimingud, päevane uneaeg
14.30 – 15.25	igapäevatoimingud, pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused, laste mäng, vabategevused
15.25 – 15.55	õhtuode
15.55 – 18.00	igapäevatoimingud, õues viibimine, laste mäng, vabategevused, laste kojuviimine

Kinnitatud C.R.Jakobsoni nim Torma Põhikooli
direktori käskkirjaga nr 1-1/56 15.09.2016

(lisa 2)

Päevakava

lasteaiarühma lastele

07.30 – 08.30	laste lasteasutusse toomine, laste mäng, vabategevused, igapäevatoimingud
08.30 – 09.05	hommikusöök
09.05 – 12.30	pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused, laste mäng, vabategevused, igapäevatoimingud, õues viibimine
12.30 – 13.00	lõunasöök
13.00 – 14.30	igapäevatoimingud, puhkeaeg valikuvõimalusega une ja muu vaikse tegevuse vahel
14.30 – 15.25	igapäevatoimingud, pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused, laste mäng, vabategevused
15.25 – 15.55	õhtuode
15.55 – 18.00	igapäevatoimingud, õues viibimine, laste mäng, vabategevused, laste kojuviimine

Kinnitatud C.R.Jakobsoni nim Torma Põhikooli
direktori käskkirjaga nr 1-1/56 15.09.2016

(lisa 3)

Päevakava

liitrühma (sobitusrühma) lastele

07.30 – 08.30	laste lasteasutusse toomine, laste mäng, vabategevused, igapäevatoimingud
08.30 – 09.05	hommikusöök
09.05 – 12.30	pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused, laste mäng, vabategevused, igapäevatoimingud, õues viibimine
12.30 – 13.00	lõunasöök
13.00 – 14.30	igapäevatoimingud, päevane uneaeg ühe kuni kolme aasta vanustele lastele, puhkeaeg valikuvõimalusega une ja muu vaikse tegevuse vahel vanematele lastele
14.30 – 15.30	igapäevatoimingud, pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused, laste mäng, vabategevused
15.25 – 15.55	õhtuode
15.55 – 18.00	igapäevatoimingud, õues viibimine, laste mäng, vabategevused, laste kojuviimine

Kinnitatud
C.R.Jakobsoni nim
Torma Põhikooli direktori
käskkirjaga nr 1-1/75 05.12.2016

C. R. JAKOBSONI NIMELINE TORMA PÕHIKOOI LINNUTAJA HOONE/LASTEAEU/

KOOLIVALMIDUSKAART

Lapse nimi:
Isikukood:
Rühma õppekeel:
Kodune keel:
Lasteasutuses käidud aeg:

1 MÄNGUOSKUSED	alati	sageli	harva	Mitte kunagi
1.1 Algatab erinevaid mänge				
1.2 Järgib mängureegleid				
1.3 Suudab taluda kaotust võistlusmängus				
2. TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED				
2.1. Tegutseb sihipäraselt, on võimeline keskenduma kuni pool tundi				
2.2. Tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada				
3. SOTSIAALSED OSKUSED				
3.1. Tahab ja julgeb suhelda				
3.2. hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise				
3.3. saab aru oma-võõras-ühine tähendusest				
3.4.järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme				
4. ENESEKOHASED OSKUSED				

4.1. oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele				
MINA JA KESKKOND				
Mõistab et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused				
Jälgib isikliku hügieeni nõudeid				
KEEL JA KÕNE				
Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida				
Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda				
MATEMAATIKA				
Oskab loendada 1 – 12, tunneb numbrimärke				
Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =				
Järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm)				
Teab oma sünnikuud ja -päeva				
MUUSIKA				
Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega				
Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule rühmas				
Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada				
Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu				
Mängib lastepillidel				
Liigub vastavalt muusika meeleolule				
LIIKUMINE				
Peab kinni kokkulepitud mängureeglitest				
Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks				

LAPSE ARENGU TUGEVAD KÜLJED:

Laps tahab kooli minna:

Lapsele meeldivad tegevused, tema hobid:

Osalemine lastetööde näitustel, sporditreeningutel ja võistlustel:

Üldandekus, eriandekus mingis valdkonnas, lisäülesannete vajadus soovitused:

ARENDAMIST VAJAV:

Valdkond, oskus:

Vajadusel soovitus edasisteks tugiteenuste rakendamiseks koolis:

KOKKUVÕTE KOOLIKÜPSUSE KOHTA:

Õpetaja nimi/allkiri:

Õpetaja nimi/allkiri:

Kuupäev:

Direktori nimi/allkiri:

Kuupäev:

Lapsevanema nimi/allkiri:

Kuupäev: